

DE POSTRIJDER

Abonnement

DER PROVINCIE LIMBURG.

6 francs per jaar.
 Een blad afzonderlijk 125 centimen.
 De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
 Aanbiddingen 125 centimen per drukregel.
 Reclamen, vonnissen en andere artikelen vooraan of midden in het blad; 2 fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 30 AUGUSTUS.

Van alles wat.

De menschen die ter goeder trouw onze belgische politieke zaken nagaan, moeten zich toch eene slappe gedachte van onze geuzen maken.
 De kiezers hebben zich door gansch het land tot driemaal toe uitgesproken, eerst in de provinciale kiezingen der maand mei, daarna in de kiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en eindelijk in die voor het Senaat.
 Drie maal achtereenvolgens heeft het land de liberalerij veroordeeld met eene verpletterende meerderheid van stemmen.
 Het was de plicht der liberale partij zich aan dit driedubbel vonnis te onderwerpen, zoo als de katholieke partij het gedaan heeft, telkens dat zij in het kiesrijperk overwonnen werd. Dat is zoo klaar als pompwater, want als de partijen zich niet willen onderwerpen aan de uitspraak van het land, dan is het geheel onnodig de hielden nog bijten te roepen om te komen kiezen.
 Maar een liberaal is geen mensch gelijk een ander. Hij moet altijd meester zijn. Ministers, gouverneurs, burgemeesters en champagne-ladder moet alles liberaal zijn. De kiezers kunnen beslissen wat zij willen, de liberalen moeten altijd de overhand behouden, de katholieken zijn voor niets goed dan voor alle dagen nieuwe imposten te betalen en de ootmoedige dienaars der geuzen te zijn.

Is dat niet juist hetgeen wij vandaag zien gebeuren?

De geuzen spannen al hunne krachten in om door geweld de grondwettelijke uitwerksels der laatste kiezingen te vernietigen. In de Kamer, in de gazetten, op straat, in hunne vergaderingen en herbergen voeren zij dezelfde taal; overal schreeuwen zij dat de nieuwe meerderheid onwettig is, dat de schoolwet niet gestemd worden, dat de ongelukswet van 1879 nooit behouden worden, dat eene wet die over vijf jaren met eene stem meerderheid er doorgeslept werd, niet mag veranderd worden door eene ontzaglijke meerderheid van 34 stemmen, dat eene wet ongewerdigd te worden eene liberale wet moet zijn en dat het maatschappelijk recht meer waard is dan de vrije en plechtige uitspraak der kiezers. Het is waar dat de geuzen in 1879 juist het tegenovergestelde staande hielden, maar dat komt er niet op aan.

Indien zulke feiten alleen de daden waren van eenige verdwaalde heerkoppen dan zou men er niet veel aandacht moeten op geven; maar wanneer men ziet dat zij driflig ondersteund worden door eene gansche partij, dan hebben dezelve eene groote beteekenis en zij vereischen dat alle goede burgers er tegen opkomen.

De geuzen willen hebben dat er overal petitien gemaakt worden tegen de nieuwe schoolwet. Dat laat zich nog al verstaan. Petitien maken dat is het recht van alle Belgen en dat zien wij de liberalen al veel liever doen dan in de duisternis langs de straten te schreeuwen.
 Alleelij zullen wij de geuzen doen opmerken dat de petitien die in de Kamer aangekomen zijn ten voordeele van de nieuwe schoolwet, zestig maal talrijker zijn dan die welke vragen dat de wet verworpen worde.

De geuzen spreken met veel ophef over de grroote manifestatie die zij morgen zondag gaan maken in de straten van Brussel. Met blauwe

vaandels, blauwe bloemen en blauwe linten gaan zij door de hoofdstad wandelen, en schreeuwen dat het ministerie zijne demissie moet geven, dat de Kamers moeten onthouden worden en andere schoone dingen waardoor zij vroeger grooten bijval bekomen hebben.

Dat straatgeschreeuw lakte hun in 1837 en in 1871. De katholieke, de brave, de vreedzame burgers waren in dien tijd boveelzeld voor dat liberaal straatlawijt en Zijne Majesteit de koning Leopold II zag het voor zoo ernstig aan dat hij zijne ministers naar huis zond.
 Gelukkig, de tijden veranderen. *Tempora mutantur et nos mutamur in illis*. Op onze beurt trekken wij de straat in om de geuzen onder de oogen te zien en het gouvernement te ondersteunen. En de geuzen die daar niet aan gewoon waren staan heel verbaasd van zien dat de katholieken hun durven weerstand bieden!

Over drie weken hebben de geuzen ook zulke poging gedaan. Maar, ofschoon de katholieken slechts dachs er vooren versittigt werden, bevoelden zij zich niet durvende in de straten van Brussel en hunne manifestatie was veel practijger en veel talrijker dan die der geuzen.
 Den 7 september zal geen katholiek thuis blijven en wij zullen de geuzerij eens toonen dat wij ook kunnen manifesteren als het noodig is.
 Neen de katholieken zijn geen oproermakers, zij houden niet van het straatlawijt, zij beleedigen niemand en indien zij zich heb-nadgaans in de straten vertoonden, dat is niet om schreeuwende manifestaties te maken, maar om weerstand te bieden aan de ridders van den pavestieren, om hun te toonen dat 1837 en 1871 niet meer zullen terugkomen, en om hun te bewijzen dat de katholieken niet alleen op wettige wijze hunne rechten weten te veroveren, maar dezelve ook met moed kunnen verdedigen. Dank aan hunne manhaftige houding zijn de revolutionnaire pogingen der liberalen verdield geworden. Dat zal thans weer eens waarheid worden. Wij moeten onze moelige en bekwaame ministers in hunne moeilijke taak ter hulpe komen; het hangt van onze krachtadigheid en van onze volharding af dat de laagherige straatondernemingen der geuzen voor goed verijdeld worden.

Gedurende de vier jaren dat de ongelukswet op het lager onderwijs in voege geweest is, hebben de liberale ministers niets anders gedaan dan gunsten aan de geuzen onderwijzers uitgedeeld.

Wat is hiervan het gevolg geweest? Dat er veel te veel jongelingen zich bestemd hebben tot het ambt van onderwijzer, zoo dat er vandaag veel te veel kandidaten-schoolmeesters zijn in vergelijking met het getal der openstaande plaatsen.
 En nogtans, sedert 1879 heeft men 804 nieuwe plaatsen gemaakt en men heeft aan de gemeenten 650 officiele onderwijzers opgedragen.
 Van 1846 tot 1879, waren er uit de normaal scholen 7575 onderwijzers en 4485 onderwijzeressen gekomen; dat maakt te zamen 11858 gediplomeerde personen.

In vier jaren, van 1880 tot 1885, hebben de Staats normaal scholen 2906 onderwijzers en onderwijzeressen gevormd. Dus, indien dit zou had voortgeduurd, dan hadden de officiele Staats normaal scholen allen inden tijd van zestien jaren zoo veel diplomata gegeven dan alle normaal scholen te samen gedurende de drie en dertig jaren die het jaar 1880 voorafgingen. Er zijn thans 90 gediplomeerden zonder plaats.
 Het geuzen ministerie heeft miljoenen verkrist voor normaal scholen die niet alleen onnodig maar zelfs schadelijk zijn. In plaats van zooveel jongelingen naar het ambt van onderwijzer te trekken, had men veel beter gedaan aan deze jongelieden eene andere kostwinning te laten zoeken.

De pastoor stemde in alles toe, en Suzanna ging haastig naar haar huis terug, om de tooneelspeeler teemgen troost te brengen.

De voorzichtige geestelijke bleef van zijnen kant niet werkeloos, hij alleen bereidde en beschikte reeds alle middelen, om Mathilde te doen verdwijnen, die hij reeds volkomen had leeren kennen uit de verschillende gesprekken, welke hij de vorige dagen met haar gehouden had. Eerst ging hij een bezoek afleggen bij den commissaris van politie om zich met dezen te verstaan.
 Deze persoon was een uitmuntend magistraat en hij gevoelde eene hooge achting voor zijnen pastoor, die door zijne godvruchtige middelen, de bezigheden van zijn beroep voor de helft verminderde, daar hij te midden der oneenigheden vrede wist te maken en de oorzaken van twist deed verdwijnen.

De herder deed den commissaris van politie verstaan, dat hij weldra in zijne archieven de vlucht eener dame van het theater zou hebben op te teekenen; hij bracht hem onder het oog, dat de wet die aan het opperhoofd van een comede, die troep den dienst verkerde van een persoon, die zich verkocht of door ouders verkocht was tijdens zijne minderjarigheid, slechts gemaakt was om die opperhoofden te waarborgen tegen het geval van verlaten of bij buitensporigheid, maar niet om eene jonge dochter te ketenen die spijt gevoelt, en haar te belletten, om de goddelijke inspraken te volgen. Hij was van gevoelen, dat wanneer eene tooneelspeeler uit wroeging des gewetens weigert op het tooneel te verschijnen hier geene andere wetten konden bestaan, om haar te dwingen, dan tyrannieke, want het eerste en meest onvervreemdbare recht van elk schepsel is dat van zijne ziel te redden. Hij wilschuwde dus den magistraat, om op zijne hoede te zijn tegen de klachten en reclamatiën, die wellicht bij hem zouden ingebracht worden; want er was hier geen sprake van eene vrouw die aan het too-

dat ware veel wijzer gehandeld dan dikke traktementen te belooven aan jongelingen die men geene plaats kon bezorgen.

Om onderwijzer te worden moet men ten minste tot den onderdom van twintig jaar studeren. Piet Van Humbreck en zijne handlangers hebben dus eene slechte daad begaan, zij zijn dubbel plichtig, eerstens met alle inkomsten van het land in onnoofige scholen te verkwisten, tweedens met honderde jongelingen en dochters naar eene loopbaan te sturen zonder de minste toekomst. Hoe meer officiele scholen er ledig stonden, hoe meer nieuwe scholen er opgericht werden om eene plaats te kunnen geven aan al die gediplomeerden aangelokt door het aas der dikke jaarweden.
 Er zijn vandaag een honderdtal gediplomeerde jongelingen die geene plaats hebben. Wat zou er van dat spel gekomen zijn indien die liberale schoolhoofd voortgeduurd had? Men zou er ten lange laatste toe gekomen zijn, in het geringste gelucht eene school met eenen schoolmeester te plaatsen.

Wat nog meer is, om de verkwistingen vol te houden, was men genoodzaakt het land in schulden te steken en alle dagen nieuwe belastingen te slaan. De schatkist heeft een te kort van 15 miljoen en nieuwe belastingen gingen noodig worden.

In een woord België was in den ongelukkigsten toestand dien ons land ooit onderstaan heeft. En de geuzen willen dat de hielden in steden en dorpen opstaan om den terugkeer van dit verlokt stelsel te bekomen! Zij willen dat de Koning zijne goedkeuring aan de nieuwe schoolwet weigere en ons weer terug voere onder het beheer van Piet Van Humbreck! En om dien uitslag te bekomen trommelde zij alle liberalen van het land bijeen om morgen in de straten van Brussel lawijt te gaan maken!

Gelukkiglijk heeft het belgisch volk door eene wreede ondervinding geleerd wat het geuzen stelsel in zake van onderwijs waard is, hoe veel het op het minste gerekend kost en waarop het uitkomt. Het ware belgische volk zal den 7 september op zijne beurt in de hoofdstad zijn en zijne vaderlandsche stem zal harder in het oor des Konings klinken dan al het straatlawijt der geuzen.

Daar staat iets aardigs te lezen in den *Journal de Charleroi*. Dat blad kondigt met groot gerucht en natuurlijk met veel lol aan, dat de officiele onderwijzers van Nam-sur-Heure burgerlijk getrouwd is, dat is te zeggen dat zij getrouwd is voor den ambtenaar van den burgerlijken stand in het gemeente huis, maar dat zij geweigerd heeft haar huwelijck door den priester te laten zegenen.
 En dat zijn die menschen die gelast waren onder het liberaal ministerie (den catechismus aan onze kinderen te leeren, en voor die catechismus was de gemeente genoodzaakt aan die drollige leermeester te honderd franken te betalen!)
 Loopt dan naar Brussel om te vragen dat dat mooi stelsel weer gauw terug mag komen!

Zooals wij het reeds verleden donderdag aangekondigd hebben, M. Buls, burgemeester van Brussel, heeft goed gevonden van de liberale manifestatie alleen door de straten van Brussel te laten wandelen. Aan de afgevaardigden der katholieken heeft hij geweigerd den zelden dag eene tegenmanifestatie te laten maken.
 Dat is een gezentrek waarvoor M. Buls niet veel lof zal nagesproken worden.
 Dat verbod zal de katholieke manifestatie niet beletten.

In plaats van morgen plaats te hebben, is zij bepaald op morgen acht dagen, dat is te zeggen op zondag 7 september.

Hoe ongelukkig en vijandig men ook tegen den godsdienst moge zijn, toch komen er soms oogenblikken in het leven, waarin de ongelovige gedwongen wordt hulde te brengen aan den godsdienst dien hij veracht, of zijne bewondering met dffiken kan voor de mannen die, door den geest van het waar geloof gedreven, wonderen van liefdadigheid en naastenliefde verrichten. Een treffend voorbeeld heeft daarvan onlangs de ongelovige schrijver Sarcy gegeven, opsteller van het parijzer blad *le XIXe Siècle*.

Toen deze onlangs ziek was en eene gevaarlijke operatie moest ondergaan, liet hij zich vervoeren naar het hospital van de Broeders van den H. Johannes de Deo te Parijs, hetgeen groote ergernis bij zijne vrienden verwekte. Nu hij genezen is, heeft hij over het hospital der Broeders en wat daar verder mede in verband staat, een artikel van lofen dank geschreven waaruit wij het volgende overnemen:

De Broeders van den H. Johannes de Deo bezitten te Parijs eene soort van hospital, waarin een slaach van zieken worden opgenomen, namelijk zij die de eene of andere heidkundige operatie moeten ondergaan. De kamers zijn voor die operatiën geheel en al ingericht, en het personeel der aldaar dienstdoende Broeders is door langdurige oefening gewoond aan de lijdende zulke zorgen te verschaffen, welke hun toestand eischt. De gebouwen worden begrensd door uitgebreide tuinen, waar voortdurend eene frissche en met bloemengeur verzoete lucht heerscht. Daar moest de operatie plaats hebben waartoe ik veroordeeld was.

Ik ben naar de Broeders van den H. Johannes de Deo gegaan zonder ertoe gedwongen te worden, omdat mij zulks behaagde, omdat ik meende verstandig te handelen als ik er heenging, en ook nu geloof ik verstandig gehandeld te hebben. En ik zal er nog bijvoegen dat ik van hun vertrokken ben, gansch doordrongen van dankbaarheid jegens hunne toewijding en hun karakter.

Zij zijn model ziekenopassers. En die eene ouderhen, broeder Francisque, over wien men om mijnentwege zooveel in de dagbladgeschreeven heeft, is meer dan een ziekenopasser; hij is een welgemanierd, goed opgevoed en innemend mensch.

Ik zal er nog bijvoegen dat ze mij zeer belangloos hebben toegeschieden. Alles wat ik gevraagd heb buiten den gewonen regel aan voedsel of van verzorging, heb ik gekregen zonder het op mijne rekening genoteerd stond. Kortom, ik heb aan de broeders slechts mijnen dank te betuigen, en vooral aan dezen die met mijne verzorging gelast was, Broeder Appollinaris. Ik ben volstrekt niet verlegen die bekentenis te doen; ik geloof door aldus te spreken, de goedkeuring te verwerven van alle rechtverdiende lieden.

Wij vernemen dat de katholieke tegenmanifestatie, die morgen zondag te Brussel moest plaats hebben, uitgesteld is tot zondag 7 september.

De Kamer.

De Kamer was dinsdag gebleven aan artikel 4 van het ontwerp van schoolwet. Volgens het ontwerp van het gouvernement, moet het godsdienstig onderwijs der zedeleer samengaan met het godsdienstig onderwijs. De linkerzij heeft een amendement voorgesteld, om de zedeleer weer onder de vakken van het verplichtend program in te schrijven.

Dit amendement werd ontwikkeld door M. Magis. Verschillende andere wijzingen werden nog aan het program voorgesteld, M. Sluynegayer vroeg het verplichtend tekenonderwijs; M.

maker; de deur stond half open en de pastoor riep met luiden stem:
 — Antoine!

De man verschree; de pastoor plaatste de hand op zijne schouders en fluisterde hem in het oor:
 — Antoine, wilt gij met mij mede gaan? ik heb u noodig. Zeg aan iedereen, dat gij binnen een uur zult terugkomen.

De pastoor en de slotenmaker gingen zonder lantaarn door de nauwste straatjes der stad en bereikten de kleine achterdeur waarvan wij gesproken hebben.
 Suzanna wachtte daar onbeweeglijk met het oog tegen de deur geleend. Bij de eerste schrede die zij vernam, opende zij de deur en leedte in de grootste stilte de twee mannen binnen.

Alvorens verder te gaan en verslag te geven van het nachtelijk onderhoud, is het noodig, dat wij kennis maken met Antoine, die zulk een groot rol gespeeld heeft in de gebeurtenissen die gaan volgen.

Antoine was een man, die in zijne soort moest bewonderd worden, het ware beeld van den volksman in al zijne edele uitdrukking. Hij was van een weinig meer dan middelmatige gestalte, breed en sterk gebouwd, met eene baard en haarlokken als eene jonge man van dertig jaren; zijne roeping van slotenmaker, die hij dien hevelen had uitoefende bij de hitte van het vuur, had zijn gelaat en zijne handen bruin doen worden, zonder evenwel den frisschen tint weg te nemen.

Zonder fier te zijn, was Antoine de goethartige gemeentenaar van den ouden pastoor, en de beste gezet van uren in de roode. Men behoeft hem des Zondags slechts uit de H. Mis te zien komen om zich daarvan te overtuigen. Alsdan zette hij zich neder op eene bank naast een deur die toegang tot de plaats verschafte, en hij vond er vermaak in, om uit de handen zijner echtgenootte zijne gezonde kinderen in de gespieerde armen te ontvangen.

Gillieaux het onderwijs der eerste beginseelen van nijverheid, en M. Snoy het landbouw-onderwijs.

Door al die bijvoegingen zou het program der lagere scholen weldra al te uitgebreid worden. M. Tack deed te recht opmerken dat zulke uitgebreide programma's verderfelijck zijn voor het onderwijs.

De minister van binnenlandsche zaken en openbaar onderwijs nam vervolgens het woord, om het ontwerp van het gouvernement te verdedigen. Hij ook denkt niet dat men het verplichtend programma te veel mag uitgebreiden; de gemeenten zullen daaraan even altijd zij blijven om de vakken die zij nuttig oordeelen, bij het programma te voegen.

M. Rolin ondersteunde het amendement van M. Magis; hij viel op hevige wijze uit tegen het godsdienstig onderwijs, tegen de geestelijkheid en vooral tegen de broeders. Die uitval mochten met overlet voorbijgaan; het was M. Beernaert minister van den landbouw, die zich met het antwoord gelastte en M. Rolin eene welverdiende les gaf.

Eene ingewikkelde discussie ontstond vervolgens tusschen MM. Wagener, Woeste, Pirmez en Vandermisssen over het opnemen van het woord zedeleer in artikel 4. M. Frere poogde te bevestigen dat het ontwerp in strijd is met de grondwet; hij werd echter weerlegd door MM. Jacobs en Woeste.

Eindelijk hield M. Bara een bijzonder hevige redevoering of liever, de Kamer hoorde eene openstapeling van beleedigen, scheldwoorden en beledigen.

Uwe wet, zegde hij tot het ministerie, zal niet u bezwijken onder de openbare verontwaardiging.

— Dat zult gij zondag zien, voegde Bouvier er bij.
 — Zijn dat bedreigingen? vroeg M. Gornesse. De linkerzij vond het geraadzaam te zwijgen. M. Woeste gaf een kort maar klinkend antwoord op de redevoering van M. Bara. Hij gaf nogmaals uitleggingen over de strekking van het ontwerp.

De Senaat is bijeengeroepen tegen woensdag 3 september ten 3 ure.

Stads- & provincienieuws.

Wij hebben niet gehoord dat ons stedelijk bestuur zich tot hertoe bekommerd heeft met het ontwerp der huurtspoorwegen hetwelk thans overal op het tapijt is.

Er is dan kwestie van in de verschillende gedeelten van het land huurtspoorwegen in te richten en aldus steden en dorpen te verbinden in streken waar men moeilijk de gewone ijzeren wegen zou kunnen aanleggen.

Zou het niet te wenschen zijn dat ons stadsbestuur de aandacht van het gouvernement en der Kamers riep op de noodzakelijkheid van eenige huurtspoorwegen rond onze stad aan te leggen?

Toen wij over eenige jaren, met veelmoete den ijzeren weg van Tongeren naar Thienen gekomen hebben, heeft het gouvernement geweigerd dezen spoorweg te verlenen in de richting van Visé. Onze stad is dus om zoo te zeggen zonder communicatie gebleven met de valleij van den Jeker die nogtans ten alle tijden groote handelsbetrekkingen met Tongeren onderhouden heeft.

Indien het gouvernement weigerde ons de voltrekking der linné naar Visé te verlenen, toch zeker zou het niet weigeren ons door middel van

Al zijne geburen hadden achting voor hem, want hij stond altijd iedereen ten dienst. Treeder van hart en milddadig, kon hij geen ongelukkigen zien zonder hem te redden. Nu eens gaf hij den bedelaar een aalmoes dan weder een stuk brood. Soms trad hij in de keuken, nam een groot stuk vleesch, wikkeldde het in een servet en zende aan zijne vrouw:

— Breng dat naar Catharina, daarachter het fontein, gij weet het wel. De arme vrouw! zij heeft reker niets, om hare kinderen te voeden.

Nimmer ontbrak hem werk want er was geen slot verdraaid, men had geen sleutel verloren, of men begaf zich naar Antoine, aan wien men de voorkruis gaf boven al de overige werklieden. Met zijn arbeid verschafte hij aan zijn klein gezin al het noodige, en kon onbekrompen leven.
 Hij was een man, geheel naar den geest der Kerk; het miste nooit of hij was met Paschen en met de hooge feestten aan de H. Tafel. Hij bestuurdde de zaken der broederschap zoo goed en nog beter dan de zijne. Hij kende nauwkeurig al de versierselen en al de kaarsen die in de kasten der sacristie waren; hij belaste zich met de collecten, met de inrichting van godsdienstige vergaderingen, en met het opslaan van rustplaatsen voor het H. Sacrament in de straten der stad; hij was een der ijverigste bijwoners van processiën. In de kerk was hij, al naar de omstandigheden het vroegen kostoor of misdienaar, en dit jaar was hij zelfs president der kerkmeesters gewest.

Altijd en overal was hij de man van vroede en deed hij zijn best, om ergernissen te voorkomen. Kortom Antoine was een volmaakt en eerzaam man, een goed werkmans, een goed burger en bovenal een goed christen. Dezen man had de voorzichtige pastoor uitgekozen, om hem het geheim te doen kennen en eene rol op te dragen in eene onderneming, waarin hij zelve de grootste hand hebben zou.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE HEL IN 'T PARADYS

(3^e VERVOLG.)

DE PASTOOR EN DE GEMEENTENAAR.

Wat vermag een hart niet, aangespoord door de ware kristelijke liefde! De weduwe ontrukte zich aan de armen van Mathilde, en snelde ijlings de deur uit, om zich naar den pastoor te begeven en daar hulp en raad te zoeken. Zich tot den pastoor wendende, verhaalde de weduwe in het kort wat er bij haar was ongeschied en besloot aldus:
 — Wat moet ik doen, arme weduwe, die ik ben?
 — Welan, zeide de pastoor, dezen avond zal het theater geene voorstelling geven. Wij zullen in hare tegenwoordigheid een besluit nemen en wij zullen u over alles raadplegen.
 De weduwe antwoordde daarop, dat de pastoor zeer welwillend was, om zelf zich met de zaak bezig te houden, zij verzocht hem, om zeer laat te komen en langs een klein verlaten straatje te gaan, waar zij hem de achterdeur zou openen, die in verbinding stond met haar verblijf; want het opperhoofd van den troep had haar woedend bedreigd, dat zij het niet wagen zou, om aan wie ook den toegang in haar huis te verschaffen, wanneer hij kwam om Mathilde te spreken.